Nr. 14. Warszawa, dnia 22 Lutego 1919 r. Rok II.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Cena numeru pojedyńczego 1 mk. Z zaboru austrjackiego i z terenów b. okupacji austrjackiej można wpłacać za numer „Dziennika Urzędowego M. S. W." 1 kor. 75 h. „Dziennik Urzędowy" przyjmuje ogłoszenia instytucji społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji. Cena za wiersz drobnego pisma jednoszpaltowego 1 mk.

Redakcja i Administracja: Pałac Brühlowski, pl. Saski Nr. 9.

TREŚĆ

I.

157.

DEKRET

o samorządzie miejskim.

Do czasu wydania przez Sejm ustawy o samorządzie miejskim dla całego Państwa Polskiego wprowadza się dla obszarów Polski, należących przed wojną do Rosji, następującą tymczasową ustawę o samorządzie miejskim.

TYTUŁ I.

O gminie miejskiej i zmianie jej granic.

Art. 1.

Niniejszej ustawie będą podlegały miasta, wyliczone w dołączonym wykazie, tudzież te miasta, na które jej moc obowiązującą rozciągnie właściwa władza ustawodawcza.

Art. 2.

Gmina miejska jest samorządną jednostką terytorjalną i osobą publiczno-prawną.

Art. 3.

Utworzenie nowej gminy miejskiej, skasowanie istniejącej oraz wszelkie zmiany jej granic mogą być uskuteczniane tylko w drodze ustawodawczej po wysłuchaniu wniosków zainteresowanych ciał samorządowych.

Art. 4.

W razie przyłączenia do miasta sąsiedniej gminy w całości, majątek tej gminy oraz jej długi przechodzą na miasto.

Jeżeli wskutek innych zmian, wymienionych w art. 3-im, zachodzi potrzeba rozdzielenia majątku zainteresowanych gmin oraz oznaczenia ich obowiązków, wówczas, o ile nie nastąpi dobrowolny układ między gminami, dokonywa tego Minister Spraw Wewnętrznych, od którego decyzji służy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Rozporządzenia władz państwowych i uchwały gminne, obowiązujące na obszarze, który został włączo-

ny do gminy miejskiej, zachowują swwą moc, dopóki nie zostaną zniesione przez nowe rozporządzenia władz państwowych lub uchwały organów samorządu miejskiego.

TYTUŁ II.

O członkach gminy.

Art. 5.

Członkami gminy są osoby, przynależne do Państwa Polskiego, zamieszkałe stale w gminie od sześciu miesięcy.

Art. 6.

Gminy miejskie mają prawo nadawać osobom zasłużonym obywatelstwo honorowe.

Art. 7.

Członkom gminy służy prawo udziału w wyborach gminnych i sprawowania urzędów gminnych z wyboru, zgodnie z ustawami obowiązującemi.

Nadto członkowie gminy korzystają w razie koniecznej potrzeby z prawa do pomocy ze strony gminy, stosownie do przepisów odpowiednich ustaw.

Art. 8.

Członek gminy traci stanowisko z wyboru, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie wykluczyła była jego obieralność. Członek gminy, zajmujący stanowisko z wyboru, zostaje zawieszony w czynnościach w razie pociągnięcia go do odpowiedzialności sądowej za czyny występne, pozbawiające biernego prawa wyborczego. Zawieszenie następuje przez sam fakt pociągnięcia do odpowiedzialności sądowej.

TYTUŁ III.

O zakresie działania gminy.

Art. 9.

Zakres działania gminy miejskiej jest własny i poruczony.

Art. 10.

Poruczony zakres działania określają ustawy, rozporządzenia władz państwowych oraz umowy rządu z gminą.

Art. 11.

Do własnego zakresu działania gminy miejskiej należą wszystkie sprawy, które dotyczą dobrobytu materjalnego, rozwoju duchowego i zdrowia jej mieszkańców, a w szczególności:

1) zarządzanie majątkiem gminy oraz jej dochodadami i wydatkami;
2) zakładanie i utrzymywanie miejskich dróg, mostów, ulic, placów, ogrodów, skwerów i t. d.;
3) zakładanie i utrzymywanie miejskich środków komunikacji;
4) piecza nad urządzeniami, służącemi do utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego;
5) zakładanie i utrzymywanie urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych oraz służących do zaopatrywania miasta w światło i siłę elektryczną;
6) opieka nad ubogimi, tworzenie i utrzymywanie zakładów dobroczynnych;
7) ochrona zdrowia publicznego, zakładanie i utrzymywanie szpitali i urządzeń sanitarnych;
8) zakładanie i utrzymywanie rzeźni, hal i targowisk;
9) aprowizacja i dostarczanie ludności zdrowych i tanich mieszkań;
10) popieranie miejscowego handlu, przemysłu i rzemiosł oraz zakładanie instytucji kredytowych;
11) piecza nad oświatą publiczną, zakładanie i utrzymywanie szkół, bibljotek, muzeów, teatrów itd.;
12) piecza nad obyczajnością publiczną itd.

TYTUŁ IV.

O radzie miejskiej.

D z i a ł A.

O składzie rady miejskiej i o jej członkach.

Art. 12.

Członkami rady miejskiej są radni i członkowie magistratu Liczbę radnych w poszczególnych miastach określa art. 1 dekretu o wyborach do rad miejskich na terenie b. Królestwa Kongresowego z dnia 13 grudnia 1918 roku.

Art. 13.

Radni i ich zastępcy wybierani są na trzy lata.

Art. 14.

Radny, wybrany na członka magistratu, traci swój mandat, na jego zaś miejsce wchodzi zastępca.

Art. 15.

Jeżeli w ciągu trwania okresu wyborczego wyczerpie się lista zastępców, a brak jest więcej niż 10% ogólnej liczby radnych, burmistrz, względnie prezydent, winien na podstawie ostatniej listy wyborczej zarządzić wybory uzupełniające.

Art. 16.

Radni pełnią swe czynności honorowo.

Art. 17.

Jeżeli członek rady miejskiej wchodzi w stosunki prawne z gminą, jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, nie może sprawować swego urzędu, dopóki trwa wspomniany stosunek i dopóki rachunki, zeń wynikające, nie będą ostatecznie uregulowane.

Art. 18.

Radny, nie przybywający w ciągu 3-ch miesięcy na posiedzenia bez usprawiedliwiającego powodu, traci mandat.

Art. 19.

Radny nie może zajmować płatnej posady w magistracie. Pracownik miejski, wybrany do rady miejskiej, musi zrzec się swej posady na czas pozostawania w radzie.

Dział B.

O kompetencji rady miejskiej.

Art. 20.

Rada miejska jest przedstawicielką gminy. W sprawach, należących do zakresu działania gminy, rada miejska jest organem uchwałodawczym i kontrolującym.

Art. 21.

Do kompetencji rady miejskiej należą i decyzji jej podlegają następujące sprawy:

1) ustanawianie zasad zarządu i sposobu użytkowania majątku gminy oraz wszelkich zakładów lub instytucji, należących do niej lub będących w jej zawiadywaniu;
2) nabywanie oraz pozbywanie nieruchomości, obciążanie majątku gminy, przyjmowanie na jej rzecz darowizn i zapisów, zaciąganie pożyczek i lokowanie kapitałów;
3) uchwalanie budżetu rocznego i wydatków budżetem nie przewidzianych oraz dokonywanie wszelkich zmian w budżecie, przyczem uchwalenie budżetu winno nastąpić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku budżetowego, który dostosowany będzie do państwowego roku budżetowego;
4) uchwalanie na rzecz gminy opłat, podatków i monopoli;
5) zamiana powinności naturalnych na pieniężne;
6) ustanawianie zasad umarzania należności gminnych, których ściągnięcie staje się niemożliwe;
7) ustanawianie posad służbowych i kasowanie ich;
8) uchwalanie etatów dla członków magistratu oraz dla pracowników miejskich;
9) ustanawianie taks za korzystanie w obrębie miasta z dorożek, tramwajów oraz innych publicznych środków komunikacji;
10) przyzwalanie na odstąpienie od procesów, zatwierdzanie ugód, umarzających spory, dotyczące bądź nieruchomości, bądź sum, przekraczających granicę, powyżej której rada miejska zastrzeże sobie decyzję;
11) nadawanie obywatelstwa honorowego;
12) opinjowanie w sprawie zmiany granic gminy;
13) zatwierdzanie planu zabudowania gminy i jej planu regulacyjnego oraz uchwalanie zmian w tych planach;
14) uchwalanie regulaminów dla własnych czynności oraz dla czynności swych komisji;
15) kontrola nad czynnościami całego zarządu miejskiego i sprawdzanie jego rachunków;
16) wybór prezydjum rady i członków magistratu itd.

W zakresie spraw, powyżej wymienionych, rada miejska ma prawo inicjatywy oraz wydawania postanowień obowiązujących, które nie mogą przeczyć istniejącym ustawom.

Art. 22.

Rada miejska może powierzać uprzednie rozpatrywanie i ostateczne decydowanie spraw, podlegających jej kompetencji, specjalnym komisjom, wybranym z jej łona.

Dział C.

O posiedzeniach rady miejskiej i jej uchwałach.

Art. 23.

Na posiedzeniach rady miejskiej przewodniczy w miastach, nie wydzielonych z powiatów, burmistrz lub jego zastępca, w innych miastach — prezes, wybrany przez radę miejską, lub jego zastępca. Na pierwszem organizacyjnem posiedzeniu rady miejskiej przewodniczy dotychczasowy burmistrz, względnie prezydent.

Art. 24.

Posiedzenia rady miejskiej zwołuje przewodniczący w miarę potrzeby. Posiedzenia muszą być zwoływane przynajmniej raz na miesiąc, z wyjątkiem miesiąca ferji letnich.

Przewodniczący obowiązany jest zwołać radę, jeżeli żąda tego co najmniej ¼ część radnych.

Art. 25.

Posiedzenia rady miejskiej są jawne.

Na wniosek jednak przewodniczącego lub przynajmniej ¼ obecnych członków może rada większością ⅔ głosów obecnych uchwalić posiedzenie tajne.

Podczas obrad nad budżetem i rozpatrywania rachunków miejskich posiedzenia w każdym razie muszą być jawne.

Art. 26.

Przewodniczący ma prawo usunąć z sali posiedzeń każdą osobę z publiczności, która zakłóca porządek, lub nawet w razie potrzeby zarządzić całkowite opróżnienie sali z publiczności.

Art. 27.

Członek rady miejskiej może być usunięty na jedno do trzech posiedzeń nie inaczej, jak na mocy uchwały rady, powziętej większością ⅔ głosów obecnych na wniosek przewodniczącego.

Art. 28.

Rada miejska może wykluczyć członka ze swego grona za czyn hańbiący większością ⅔ głosów.

Art. 29.

Jeżeli w sprawie, stanowiącej przedmiot obrad, jest zainteresowany materjalnie członek rady miejskiej albo też jego krewni lub powinowaci pierwszych trzech stopni, — nie może on być obecny przy rozważaniu sprawy, ani przy głosowaniu nad nią.

Art. 30.

Członek rady, nie przybywający na posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od 3 do 25 marek (od 6 do 50 koron). Wymiar kary zależy od uznania przewodniczącego rady miejskiej.

Art. 31.

Jeżeli jedno posiedzenie nie odbyło się skutkiem niedostatecznej liczby obecnych, to następne posiedzenie, zwołane z tym samym porządkiem dziennym, jest prawomocne, niezależnie od liczby przybyłych członków.

Członek rady, nie przybywający na drugie posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, po-

dlega karze od 10—100 marek (od 20 do 200 koron). Wymiar kary zależy od uznania przewodniczącego rady miejskiej.

Art. 32.

Każdy urzędnik magistratu może w razie potrzeby udzielać na posiedzeniach rady miejskiej wyjaśnień rzeczowych po zameldowaniu go do głosu przez członka magistratu.

Art. 33.

Do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczek, o aljenowaniu nieruchomości oraz uchwał, dotyczących regulaminu rady miejskiej, niezbędna jest zawsze obecność conajmniej ¾ członków rady, do powzięcia zaś wszystkich innych uchwał wystarcza obecność zwykłej większości.

Uchwała co do zaciągnięcia pożyczki winna zapaść na 2-ch kolejnych posiedzeniach.

Art. 34.

Uchwały, wymagające w myśl poprzedniego artykułu większej liczby obecnych członków, zapadają większością ⅔ głosów.

Inne uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów wniosek zostaje poddany głosowaniu na następnem posiedzeniu. Wstrzymujących się od głosowania uważa się za głosujących za wnioskiem.

Art. 35.

Głosowanie jest jawne. W sprawach jednak osobistych oraz na żądanie ¼ obecnych członków rady musi być zastosowane głosowanie tajne. Na żądanie takiej samej części obecnych członków rady zastosowane będzie głosowanie imienne.

Art. 36.

Z każdego posiedzenia musi być spisany protokuł.

Art. 37.

Uchwały rady miejskiej winny być podane do wiadomości publicznej i na żądanie władzy nadzorczej dostarczone jej wraz z odpowiedniemi załącznikami.

Art. 38.

Uchwały rady miejskiej, dotyczące spraw, wymienionych w pp. 2, 3, 4, 5 i 13 art. 21, wymagają zgody władzy nadzorczej.

Art. 39.

Uchwały, wymagające zgody władzy nadzorczej, wprowadza się w wykonanie, o ile władza nadzorcza w ciągu 2-ch tygodni od chwili otrzymania tych uchwał nie zawiesi ich lub nie zakaże ich wykonania.

TYTUŁ V.

O magistracie.

Dział A.

O członkach magistratu.

Art. 40.

Członkami magistratu są: w Warszawie — prezydent, 3-ej wiceprezydenci i ławnicy, w Łodzi i Lublinie — prezydent, 2-aj wiceprezydenci i ławnicy, w miastach, wydzielonych z powiatów, — prezydent, wiceprezydent i ławnicy, w pozostałych miastach — burmistrz, jego zastępca i ławnicy.

Art. 41.

Liczba ławników wynosi w każdem mieście 10% liczby radnych. Ułamki, wypadające przy tem obliczeniu, przyjmuje się za jedynkę.

Art. 42.

Członkowie magistratu otrzymują stałe wynagrodzenie z funduszów miejskich. Wysokość tego wynagrodzenia określa rada miejska przed wyborem członków magistratu.

Art. 43.

Członków magistratu wybierają na lat 3, względnie do końca kadencji rady miejskiej, radni z pośród osób, mających przynależność państwową polską i bierne prawo wyborcze do rad miejskich.

Burmistrz względnie prezydent oprócz przynależności państwowej polskiej i biernego prawa wyborczego do rad miejskich musi posiadać wykształcenie w zakresie co najmniej polskiej szkoły ludowej.

Głosowanie na ławników odbywa się na zasadach proporcjonalności. Bliższe przepisy o wyborach określi specjalny regulamin, wydany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Burmistrz, względnie prezydent i ich zastępcy wybierani są absolutną większością głosów.

Art. 44.

Jeśli radni nie wybierają burmistrza, względnie prezydenta, lub zwlekają z jego wyborem, władza nadzorcza nakazuje dokonanie wyboru w ściśle oznaczonym terminie. O ile wybór i w tym wypadku nie dojdzie do skutku, władza nadzorcza mianuje na jeden rok burmistrza względnie prezydenta i oznacza wysokość jego wynagrodzenia z funduszów miejskich.

Art. 45.

W razie opróżnienia stanowiska w magistracie radni dokonywują wyboru uzupełniającego.

Członek magistratu, wybrany w tym wypadku, urzęduje tylko do końca kadencji swego poprzednika.

Dział B.

O kompetencji magistratu i jego członków.

Art. 46.

Magistrat jest zarządzającym i wykonawczym organem gminy.

Art. 47.

Do kompetencji magistratu należy:

1) wykonywanie uchwał rady miejskiej;
2) zarządzanie majątkiem miejskim i prowadzenie jego inwentarza;
3) prowadzenie przedsiębiorstw własnych i nadzór nad przedsiębiorstwami miejskiemi, mającemi własne zarządy;
4) układanie projektów budżetów miejskich oraz sporządzanie obrachunków rocznych, przyczem preliminarze budżetowe muszą być przedstawione radzie miejskiej najpóźniej na 3 miesiące

przed rozpoczęciem roku budżetowego, a obrachunki roczne w Warszawie, Łodzi i Lublinie — najpóźniej w ciągu 6 miesięcy, w pozostałych zaś miastach — najpóźniej w ciągu 3-ch miesięcy po zakończeniu roku budżetowego;

5) zarządzanie dochodami i wydatkami gminy oraz rozkładanie podatków i powinności gminnych, stosownie do obowiązujących ustaw, rozporządzeń i uchwał rady miejskiej;
6) pozywanie do sądu i odpowiadanie przed sądem w sprawach gminy;
7) mianowanie i zwalnianie pracowników miejskich oraz kontrola nad nimi;
8) uchwalanie własnego regulaminu oraz regulaminów dla swoich komisji i delegacji;
9) składanie radzie miejskiej sprawozdań: a) ze swej własnej działalności i z działalności podwładnych sobie organów, b) z wykonania budżetu, c) ze stanu majątku i zakładów gminy;
10) przedstawianie wniosków w zakresie gospodarstwa gminnego;
11) wykonywanie czynności, poruczonych przez władze państwowe i ustawy.

W zakresie powyższej działalności magistrat reprezentuje gminę miejską.

Art. 48.

Magistratowi, względnie powołanemu przez magistrat specjalnemu urzędowi, służy władza dyscyplinarna nad pracownikami gminy. Na mocy tej władzy magistrat, względnie powołany przezeń urząd, może wymierzać następujące kary:

1) upomnienie,
2) naganę,
3) grzywnę do 100 marek (200 koron),
4) przeniesienie na urząd niższej kategorji,
5) złożenie z urzędu.

Kary, wymienione w pp. 1 i 2, wymierza również burmistrz; kary, wymienione w pp. 1, 2 i 3, — prezydent.

Art. 49.

Magistrat może powierzać sprawy, należące do jego kompetencji, bądź poszczególnym swoim członkom, bądź powołanym przez siebie komisjom.

Przygotowanie swych decyzji oraz załatwianie poszczególnych spraw może magistrat również powierzać delegacjom, złożonym z powołanych przez siebie członków magistratu, z radnych, wybranych przez radę miejską, oraz członków gminy, których kooptują wspólnie członkowie delegacji z wyboru rady miejskiej i magistratu

Art. 50.

Burmistrz względnie prezydent jest kierownikiem magistratu i jego przedstawicielem.

W wypadkach niecierpiących zwłoki burmistrz względnie prezydent załatwia samodzielnie wszelkie czynności, należące do zakresu działania magistratu, powinien wszakże wyjednać na najbliższem posiedzeniu zatwierdzenie magistratu dla czynności, dokonywanych na mocy tego prawa.

Art. 51.

Dokumenty, przez które gmina zaciąga zobowiązania, muszą być podpisane przez burmistrza, względnie prezydenta i jednego członka magistratu oraz opatrzone pieczęcią gminy.

Art. 52.

Burmistrz, względnie prezydent, zarządza policją miejscową, o ile należy ona do zakresu działania gminy.

Art. 53.

Jeżeli burmistrz, względnie prezydent, chwilowo nie może pełnić swych czynności z powodu choroby lub nieobecności, wszystkie jego prawa i obowiązki przechodzą na jego zastępcę.

Urlopów udziela burmistrzowi, względnie prezydentowi, rada miejska.

Art. 54.

Burmistrz, względnie prezydent, może powierzać załatwianie poszczególnych spraw, należących do jego kompetencji, swemu zastępcy lub innym członkom magistratu. Podział czynności między członków magistratu określa regulamin.

Art. 55.

Członkowie gminy mają prawo zgłaszać do rady miejskiej zażalenia na czynności burmistrza, względnie prezydenta.

Art. 56.

W miastach, wydzielonych z powiatów, funkcje burmistrza sprawuje prezydent.

Wszelkie przepisy, dotyczące burmistrzów, stosują się również do prezydentów, o ile ustawy lub rozporządzenia nie zawierają w tej mierze innych postanowień.

Dział C.

O posiedzeniach magistratu i jego uchwałach.

Art. 57.

Na posiedzeniach magistratu przewodniczy burmistrz, względnie prezydent, lub jego zastępca.

Art. 58.

Posiedzenia magistratu są prawomocne, jeżeli obecna jest na nich więcej niż połowa jego członków.

Art. 59.

Uchwały magistratu zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Wstrzymujących się od głosowania dotyczy przepis, zawarty w art. 34.

Art. 60.

Art. 29 dotyczy członków magistratu także w stosunku do jego posiedzeń.

Art. 61.

Uchwały magistratu powinny być podawane do wiadomości rady miejskiej.

Art. 62.

Magistrat może w ciągu 2-ch tygodni zażądać rewizji takich uchwał Rady Miejskiej, które:

1) przekraczają zakres działalności rady miejskiej,
2) naruszają statut miejski lub ustawy obowiązujące,
3) są niewykonalne lub mogą przynieść szkodę miastu.

To samo prawo służy burmistrzowi, względnie prezydentowi, w stosunku do uchwał magistratu. Zakwestjonowana uchwała rady miejskiej lub magistratu uważana jest za ostateczną, jeśli przyjęta zostanie na następnem posiedzeniu większością ⅔ głosów.

TYTUŁ VI.

O nadzorze nad miastami.

Art. 63.

Nadzór nad miastami, nie wydzielonemi z powiatów, sprawują w pierwszej instancji wydziały powiatowe, w drugiej — Minister Spraw Wewnętrznych. Nadzór nad miastami, wydzielonemi z powiatów, należy do Ministra Spraw Wewnętrznych. Od decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych służy w obu wypadkach odwołanie do Sądu Najwyższego.

Odwołanie od niższej instancji nadzorczej do wyższej nastąpić może w ciągu 2-ch tygodni od daty otrzymania postanowienia niższej instancji.

Art. 64.

Jeżeli rada miejska nie wstawia do budżetu lub nie uchwala poza nim wydatku, który miasto obowiązane jest pokryć w myśl istniejących ustaw i umów, — czyni to władza nadzorcza.

Art. 65.

Jeżeli miasto nie wykonywa swych obowiązków w granicach budżetu lub wykonywa je nienależycie, władza nadzorcza czyni na koszt miasta celem należytego ich wykonania niezbędne zarządzenia, przyczem ma ona prawo wydania przepisów co do źródeł pokrycia odnośnych potrzeb finansowych.

Art. 66.

Minister Spraw Wewnętrznych ma prawo rozwiązać radę miejską każdego miasta, z wyjątkiem m. st. Warszawy. Rada m. st. Warszawy może być rozwiązana tylko na mocy dekretu Naczelnika Państwa.

W ciągu 6 tygodni od chwili rozwiązania muszą być dokonane nowe wybory.

Powołani przez nie radni wybierają nowy magistrat; do chwili zaś objęcia przez niego urzędu dawny magistrat spełnia swe czynności.

Dopóki rada miejska nie ukonstytuuje się w nowym składzie, wszystkie jej funkcje spełnia magistrat, ograniczając się do załatwiania spraw bieżących.

W żadnym razie magistrat nie może zbywać i zamieniać nieruchomości miejskich oraz zaciągać pożyczek.

Uchwały magistratu, powzięte w zastępstwie rady miejskiej, podlegają przepisom art. 38 i 39.

Art. 67.

Złożenie z urzędu ławnika, burmistrza, względnie prezydenta, oraz jego zastępcy nastąpić może na mocy decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Prezydenta m. st. Warszawy lub jego zastępców mocen jest złożyć z urzędu tylko Naczelnik Państwa.

Od decyzji władzy rządowej służy w ciągu dwóch tygodni rekurs do Sądu Najwyższego.

Art. 68.

Nieważne są postanowienia organów gminy miejskiej, które:

1) powzięte zostały na zebraniach nieprawomocnych,
2) przekraczają kompetencję odpowiedniego organu,
3) naruszają obowiązujące ustawy.

O nieważności ogłasza władza nadzorcza.

Art. 69.

Unieważnione być mogą uchwały rady miejskiej i magistratu, powzięte w obecności osób, które w myśl art. 29 i 60 winny być usunięte od obrad i głosowania.

O unieważnieniu uchwały decyduje władza nadzorcza na wniosek zainteresowanej osoby lub urzędu.

Skarga o unieważnienie złożona być może w ciągu 2-ch tygodni od chwili ogłoszenia uchwały.

Art. 70.

Władza nadzorcza ma prawo zawieszać oraz uchylać postanowienia organów miasta, które przeczą obowiązującym ustawom.

Art. 71.

Skargi na uchwały i zarządzenia władz miejskich, gwałcące prawa osób prywatnych lub instytucji społecznych, podlegają kompetencji sądów ogólno-państwowych.

TYTUŁ VII.

Postanowienie końcowe.

Art. 72.

Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

W y k a z m i a s t d o a r t. 1 - g o

dekretu o tymczasowej ustawie o samorządzie miejskim.

1. Aleksandrów
2. Będzin
3. Biłgoraj
4. Błaszki
5. Błonie
6. Brześć Kujawski
7. Brzeziny
8. Busk
9. Chęciny
10. Chełm
11. Chmielnik
12. Chorzele
13. Ciechanów
14. Ciechocinek
15. Czeladź
16. Częstochowa
17. Dąbie
18. Dąbrowa
19. Dobra
20. Dobrzyń n/Dr.
21. Dobrzyń n/W.
22. Dubienka
23. Działoszyce
24. Garwolin
25. Gombin
26. Góra Kalwarja
27. Gostynin
28. Grajewo
29. Grodzisk
30. Grójec
31. Hrubieszów
32. Janów
33. Jędrzejów
34. Kalisz
35. Kałuszyn
36. Kielce
37. Kleczew
38. Kłobuck
39. Kock
40. Kolno
41. Koło
42. Konin
43. Końskie
44. Kowal
45. Kozienice
46. Krasnystaw
47. Kraśnik
48. Krzepice
49. Kutno
50. Lipno
51. Lubartów
52. Lubień
53. Lublin
54. Lubraniec
55. Łask
56. Łęczna
57. Łęczyca
58. Łódź
59. Łomża
60. Łowicz
61. Łuków
62. Maków
63. Miechów
64. Mińsk Mazowiecki
65. Mława
66. Mogielnica

67. Mordy
68. Mszczonów
69. Nasielsk
70. Nieszawa
71. Nowe-Miasto
72. Nowy-Dwór
73. Olkusz
74. Opatów
75. Opoczno
76. Ostrołęka
77. Ostrowiec
78. Ostrów
79. Otwock
80. Ozorków
81. Pabjanice
82. Piaseczno
83. Pińczów
84. Piotrków
85. Płock
86. Płońsk
87. Praszka
88. Pruszków
89. Przasnysz
90. Przedbórz
91. Przedecz
92. Puławy
93. Pułtusk
94. Pyzdry
95. Radom
96. Radomsko
97. Radziejów
98. Radzymin
99. Rawa
100. Rożan
101. Rypin
102. Sandomierz
103. Siedlce
104. Sieradz
105. Sierpc
106. Skierniewice
107. Słomniki
108. Słupca
109. Sochaczew
110. Sokołów
111. Sokoły
112. Sosnowiec
113. Staszów
114. Stawiski
115. Stawiszyn
116. Stoczek
117. Szadek
118. Szczebrzeszyn
119. Szczuczyn
120. Szydłowiec
121. Tomaszów Lubelski
122. Tomaszów Rawski
123. Tuliszków
124. Turek
125. Tykocin
126. Uniejów
127. Warka
128. Warszawa
129. Warta
130. Węgrów
131. Wieluń
132. Wierzbnik
133. Wieruszów
134. Władysławów
135. Włocławek
136. Włoszczowa
137. Wołomin
138. Wysokie Mazowieckie
139. Wyszków
140. Wyszogród
141. Zagórów
142. Zakroczym
143. Zambrów
144. Zamość
145. Zawiercie
146. Zduńska Wola
147. Zgierz
148. Złoczew
149. Żelechów
150. Żyrardów

Dan w Warszawie, dn. 4 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

(—) J. Piłsudski.

Prezydent Ministrów:

(—) I. J. Paderewski.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) S. Wojciechowski.

„Dz. pr." z d. 7/II 1919 r. Nr. 13, poz. 140.

158.

DEKRET

o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów Polski byłego zaboru rosyjskiego.

Do czasu wydania przez Sejm ordynacji powiatowej zarządza się, co następuje:

TYTUŁ I.

Granice powiatowych związków komunalnych.

Art. 1.

Każdy powiat administracyjny stanowi powiatowy związek komunalny, który jest osobą publiczno-prawną.

Zmiany granic powiatów administracyjnych pociągają za sobą odpowiednie zmiany obszaru powiatowych związków komunalnych.

Art. 2.

Jeżeli wskutek zmian, wymienionych w ust. 2-im. art. 1-go, zachodzi potrzeba rozdzielenia majątku zainteresowanych powiatowych związków komunalnych oraz oznaczenia ich obowiązków, wówczas tworzy się Komisję Likwidacyjną, składającą się z komisarzy powiatowych powiatów zainteresowanych oraz członków wydziałów powiatowych po 2-ch z każdego zainteresowanego powiatu. Przewodniczącym Komisji jest najstarszy wiekiem komisarz powiatowy. Przedstawicieli wydziałów do Komisji Likwidacyjnej powołują sejmiki powiatowe zwykłą większością głosów. Wnioski Komisji Likwidacyjnej zatwierdza Minister Spraw Wewnętrznych, od którego decyzji służy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Rozporządzenia władz państwowych i uchwały komunalne, obowiązujące na obszarze, który został wyłączony z danego powiatu, zachowują swą moc, dopóki nie zostaną zniesione przez nowe rozporządzenia władz państwowych lub uchwały organów samorządowych.

Art. 3.

Miasta, liczące ponad 25.000 mieszkańców, stanowią samodzielne powiaty miejskie.

Miasta, liczące mniej niż 25.000 mieszkańców, mogą być wyłączone z powiatów przez władzę ustawodawczą, o ile zajdzie tego potrzeba.

Art. 4.

Powiatowe związki komunalne mogą za zgodą Ministra Spraw Wewnętrznych łączyć się dla osiągnięcia poszczególnych celów komunalnych w związki specjalne, obejmujące pewną liczbę powiatów. Organizację i działalność takiego związku specjalnego reguluje statut, zatwierdzony przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

TYTUŁ II.

Zakres działania powiatowych związków komunalnych.

Art. 5.

Zakres działania powiatowych związków komunalnych jest poruczony i własny.

Art. 6.

Poruczony zakres działania określają ustawy.

Do poruczonego zakresu działania należy w szczególności opieka i nadzór nad gospodarką gmin wiejskich oraz miejskich, niewyłączonych z powiatowego związku komunalnego.

Art. 7.

Do własnego zakresu działania powiatowych związków komunalnych należy piecza nad gospodarczymi, zdrowotnymi i kulturalnymi interesami powiatu, jako to:

a) zarząd własnego majątku;

b) budowa i utrzymanie dróg i innych środków komunikacyjnych;
c) ochrona i rozwój rolnictwa, handlu i przemysłu;
d) ochrona zdrowia publicznego, zakładanie i utrzymywanie szpitali i urządzeń sanitarnych;
e) dobroczynność publiczna;
f) popieranie oświaty;
g) podnoszenie poziomu obyczajności i kultury społecznej.

Zadania powyższe, z wyjątkiem wymienionego pod literą a), powiatowe związki komunalne podejmują o tyle, o ile nie mogą one być wykonane przez poszczególne gminy; wykonywać je mogą związki powiatowe bezpośrednio albo też przez udzielanie zasiłków innym organizacjom.

Art. 8.

Powiatowe związki komunalne mają prawo stawiania wniosków do rządu w sprawie zarządzeń, które dotyczą interesów powiatu, a dla których wymagana jest droga ustawowa.

TYTUŁ III.

Źródła dochodowe powiatowych związków komunalnych.

Art. 9.

Źródła dochodowe powiatowych związków komunalnych stanowią:
1) dochody z własnego majątku;
2) zyski z przedsiębiorstw natury prywatno-gospodarczej;
3) zasiłki i te dochody państwowe, które będą przekazane powiatowym związkom komunalnym w drodze ustawowej;
4) opłaty za czynności administracyjne powiatowych organów komunalnych;
5) opłaty za używanie zakładów i urządzeń, utrzymywanych przez powiatowe związki komunalne w interesie publicznym;
6) specjalne opłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymywania urządzeń komunalnych, pobierane od właścicieli nieruchomości i zakładów przemysłowych lub handlowych, którzy ciągną z tych urządzeń specjalne korzyści („opłaty od adjacentów“);
7) dodatki do podatków państwowych i gminnych;
8) bezpośrednie i pośrednie samodzielne podatki powiatowe;
9) zyski z monopolów handlowych;
10) pożyczki krótko- i długoterminowe.

TYTUŁ IV.

Organy powiatowych związków komunalnych.

Art. 10.

Organami powiatowego związku komunalnego są:
I) sejmik powiatowy;
II) wydział powiatowy;
III) komisarz powiatowy (względnie jego zastępca).

W powiatach miejskich funkcje powyższych organów powiatowych związków komunalnych wykonywują zgodnie z ustawą miejską odpowiednie organy samorządu miejskiego (rada miejska, magistrat i prezydent).

Rozdział A.

Sejmik powiatowy.

Skład Sejmiku powiatowego i jego członkowie.

Art. 11.

Skład sejmiku powiatowego i sposób wyboru jego członków określa dekret o tymczasowej ordynacji wyborczej do sejmików powiatowych z dnia 5 grudnia 1918 roku.

Art. 12.

Członkowie sejmiku powiatowego wybierani są na trzy lata. W razie utraty przez członka sejmiku biernego prawa wyborczego do sejmików powiatowych, jego śmierci, wykluczenia lub dobrowolnego ustąpienia Minister Spraw Wewnętrznych zarządza wybór uzupełniający z odnośnego kolegjum wyborczego. Członek sejmiku z wyboru uzupełniającego urzęduje tylko do końca kadencji swego poprzednika.

Art. 13.

Urząd członka sejmiku powiatowego jest honorowy, jednakże członkowie sejmiku, wydziału i komisji (art. 17 p. 6) otrzymują djety i zwrot kosztów podróży na mocy specjalnej uchwały sejmiku.

Art. 14.

Jeżeli członek sejmiku powiatowego wchodzi w stosunki prawne z powiatowym związkiem komunalnym jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, nie może on sprawować swego urzędu, jak długo trwa wspomniany stosunek i dopóki rachunki, zeń wynikające, nie będą ostatecznie uregulowane.

Art. 15.

Członek sejmiku powiatowego nie może zajmować żadnej płatnej posady w urzędzie powiatowym państwowym lub samorządowym odnośnego powiatu. Pracownik powiatowy, wybrany do sejmiku tegoż powiatu, musi zrzec się swej posady na czas pozostawania w sejmiku.

Kompetencja sejmiku powiatowego.

Art. 16.

Sejmik powiatowy jest przedstawicielem powiatowego związku komunalnego. W sprawach, należących do zakresu działania powiatowego związku komunalnego, sejmik jest organem uchwałodawczym i kontrolującym.

Art. 17.

Do kompetencji sejmiku powiatowego należą i uchwałom jego podlegają następujące sprawy:
1) zatwierdzanie budżetu powiatowego i obrachunku rocznego;
2) jednorazowe poza budżetem wydatki ponad 5.000 marek (10.000 koron) lub stałe zobowiązania ponad 500 marek (1.000 koron) rocznie;
3) zaciąganie pożyczek;
4) statuty powiatowe co do wprowadzania i pobierania podatków powiatowych i opłat, dodatków do podatków państwowych i gminnych jakoteż ustanawianie monopoli;

5) wybór członków wydziału powiatowego i wykluczanie członków sejmiku w myśl art. 22-go;
6) ustanawianie w razie potrzeby komisji powiatowych do specjalnych spraw i wybór ich członków;
7) uchwalanie regulaminu dla sejmiku, wydziału powiatowego i komisji;
8) oznaczanie liczby i uposażenia powiatowych urzędników komunalnych;
9) sprawy, przekazane sejmikowi przez ustawy specjalne.

W zakresie spraw, powyżej wymienionych, sejmik powiatowy ma prawo inicjatywy oraz wydawania postanowień obowiązujących, które nie mogą przeczyć istniejącym ustawom.

Posiedzenia sejmiku powiatowego i jego uchwały.

Art. 18.

Przewodniczący zwołuje sejmik powiatowy przynajmniej raz na kwartał.

Pozatem sejmik może być zwołany, gdy tego zażąda co najmniej ¼ część członków.

Art. 19.

Posiedzenia sejmiku powiatowego są jawne.

Na wniosek jednak przewodniczącego lub przynajmniej ¼ obecnych członków może sejmik większością ⅔ głosów obecnych uchwalić posiedzenie tajne.

Podczas obrad nad budżetem i rozpatrywania rachunków powiatowych posiedzenia w każdym razie muszą być jawne.

Art. 20.

Przewodniczący ma prawo usunąć z sali posiedzeń każdą osobę z publiczności, która zakłóca porządek, lub nawet w razie potrzeby zarządzić całkowite opróżnienie sali z publiczności.

Art. 21.

Członek sejmiku powiatowego może być za niewłaściwe zachowanie się lub tamowanie obrad usunięty na jedno do trzech posiedzeń, nieinaczej wszakże, jak na mocy uchwały sejmiku, powziętej większością ¾ głosów obecnych na wniosek przewodniczącego.

Art. 22.

Sejmik powiatowy może wykluczyć członka ze swego grona za czyn hańbiący większością ⅔ głosów wszystkich członków sejmiku.

Art. 23.

Jeżeli w sprawie, stanowiącej przedmiot obrad, jest zainteresowany materjalnie członek sejmiku powiatowego, albo jego krewni lub powinowaci pierwszych trzech stopni, nie może on być obecny przy rozważaniu sprawy ani przy głosowaniu nad nią.

Art. 24.

Członek sejmiku, nie przybywający na posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od 3-ch do 25-ciu marek (od 6-ciu do 50-ciu koron). Wymiar kary zależy od uznania przewodniczącego sejmiku powiatowego.

Art. 25.

Jeżeli jedno posiedzenie, na którem nie jest wymagana kwalifikowana większość obecnych, nie odbyło się skutkiem niedostatecznej liczby obecnych, to następne posiedzenie, zwołane z tym samym porządkiem dziennym, jest prawomocne niezależnie od liczby przybyłych członków.

Członek sejmiku, nie przybywający na to drugie posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od 10 do 100 marek (od 20 do 200 koron). Wymiar kary zależy od uznania przewodniczącego sejmiku powiatowego.

Art. 26.

Członek sejmiku powiatowego, który nie przybył na 3 kolejne posiedzenia bez usprawiedliwionego powodu, traci mandat.

Art. 27.

Każdy urzędnik urzędu powiatowego może za zezwoleniem przewodniczącego zabierać głos na posiedzeniach sejmiku powiatowego w sprawach swego resortu.

Art. 28.

Do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczek, o aljenowaniu nieruchomości oraz uchwał, dotyczących regulaminu sejmiku powiatowego i wydziału powiatowego, niezbędna jest zawsze obecność oprócz przewodniczącego (lub jego zastępcy) co najmniej ⅔ członków sejmiku, do powzięcia zaś wszystkich innych uchwał wystarcza obecność połowy ogólnej liczby członków sejmiku.

Art. 29.

Uchwały, wymagające w myśl poprzedniego artykułu obecności kwalifikowanej większości, zapadają większością ⅔ głosów.

Inne uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów wniosek zostaje poddany głosowaniu na następnem posiedzeniu. Wstrzymujących się od głosowania uważa się za głosujących za wnioskiem.

Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu.

Art. 30.

Głosowanie jest jawne. W sprawach jednak osobistych oraz na żądanie ¼ obecnych członków sejmiku musi być zastosowane głosowanie tajne. Na żądanie takiej samej części obecnych członków sejmiku zastosowane będzie głosowanie imienne.

Głosowanie przy wyborach jest tajne, wyjątek stanowi wybór przez aklamację.

Art. 31.

Z każdego posiedzenia musi być spisany protokuł.

Art. 32.

Uchwały sejmiku winny być podawane do wiadomości publicznej i dostarczane władzy nadzorczej wraz z odpowiedniemi załącznikami.

Rozdział B.

Wydział powiatowy.

Art. 33.

Wydział powiatowy składa się pod kierownictwem przewodniczącego sejmiku, względnie jego zastępcy, z 6 członków, wybieranych na lat 3 zwykłą większością głosów przez sejmik z mieszkańców powiatu, posiadających bierne prawo wyborcze do rad miejskich lub gminnych.

W razie opróżnienia stanowiska w wydziale powiatowym członkowie sejmiku dokonywują wyboru uzupełniającego.

Członek wydziału powiatowego, wybrany w tym ostatnim wypadku, urzęduje tylko do końca kadencji swego poprzednika.

Art. 34.

Wydział powiatowy zwołuje przewodniczący przynajmniej raz na miesiąc. Wydział musi być zwołany, jeżeli tego zażąda dwóch jego członków.

Art. 35.

Do powzięcia uchwał wydziału wymagana jest obecność oprócz przewodniczącego (względnie jego zastępcy) co najmniej 3 członków wydziału. Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego. Wstrzymujących się od głosowania dotyczy przepis, zawarty w art. 29.

Art. 36.

Postanowienia art. 23, 24 i 25 dotyczą także wydziału powiatowego.

Art. 37.

Wydział powiatowy: a) przygotowuje sprawy, mające wejść pod obrady sejmiku, decyduje we wszystkich sprawach, nie wymagających uchwały sejmiku lub przezeń dla siebie niezastrzeżonych, oraz określa sposoby wykonania uchwał sejmikowych; b) wykonywa czynności, poruczone przez władze państwowe i ustawy; c) sprawuje władzę dyscyplinarną nad pracownikami powiatowego związku komunalnego.

Art. 38.

Kary dyscyplinarne są następujące:
1) upomnienie,
2) nagana,
3) grzywna do 100 marek (200 koron),
4) przeniesienie na urząd niższej kategorji,
5) złożenie z urzędu.

Art. 39.

Wydział powiatowy może w ciągu dwóch tygodni zażądać rewizji takich uchwał sejmiku powiatowego, które:
1) pogwałcają niniejszą ordynację powiatową lub ustawy obowiązujące,
2) są niewykonalne lub mogą przynieść szkodę powiatowi.

To samo prawo służy przewodniczącemu, w stosunku do uchwał wydziału powiatowego.

Zakwestjonowana uchwała sejmiku powiatowego, względnie wydziału powiatowego, uważana jest za ostateczną, jeśli przyjętą zostanie na następnem posiedzeniu większością ⅔ głosów.

Rozdział C.

Przewodniczący.

Art. 40.

Komisarz powiatowy (względnie jego zastępca) jest przewodniczącym sejmiku i wydziału powiatowego.

Art. 41.

Przewodniczący przygotowuje wnioski na wydział powiatowy, kieruje obradami sejmiku i wydziału, wykonywuje ich uchwały, załatwia sprawy bieżące i podpisuje w imieniu powiatowego związku komunalnego wszystkie pisma.

Art. 42.

W wypadkach, niecierpiących zwłoki, przewodniczący załatwia samodzielnie wszelkie czynności, należące do zakresu działania wydziału powiatowego, powinien wszakże wyjednać na najbliższem posiedzeniu zatwierdzenie wydziału powiatowego dla czynności, dokonywanych na mocy tego uprawnienia.

Art. 43.

Dokumenty, mocą których powiatowy związek komunalny zaciąga zobowiązania, muszą być podpisane przez przewodniczącego i jednego członka wydziału oraz opatrzone pieczęcią.

Art. 44.

Przewodniczący przyjmuje pracowników powiatowego związku komunalnego po wysłuchaniu opinji wydziału powiatowego.

TYTUŁ V.

Działalność organów samorządu powiatowego w zakresie nadzoru nad niższemi jednostkami komunalnemi.

Art. 45.

Nadzór nad samorządem gmin wiejskich oraz miejskich, nie wydzielonych z powiatowych związków komunalnych, wykonywuje całkowicie — zgodnie z ustawami — w pierwszej instancji wydział powiatowy, w drugiej zaś — Minister Spraw Wewntrznych. Od decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych służy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Odwołanie od niższej instancji nadzorczej do wyższej nastąpić może w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania postanowienia niższej instancji.

Art. 46.

Do wydziału powiatowego należy również sprawowanie władzy dyscyplinarnej nad burmistrzami, ławnikami magistratów, wójtami i sołtysami. Na mocy tej władzy wydział powiatowy może wymierzać następujące kary:
1) upomnienie,
2) naganę,
3) grzywnę do 100 marek (200 koron).

TYTUŁ VI.

Nadzór państwowy nad powiatowemi związkami komunalnemi.

Art. 47.

Nadzór nad działalnością powiatowych związków komunalnych przysługuje w pierwszej instancji Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Zatwierdzenia Ministra Spraw Wewnętrznych wymagają uchwały sejmiku powiatowego, dotyczące:

1) środków komunikacyjnych;
2) wprowadzenia i pobierania podatków powiatowych i opłat, dodatków do podatków państwowych i gminnych, jakoteż ustanowienia monopoli handlowych;
3) ustalenia budżetu powiatowego związku komunalnego;
4) zaciągnięcia pożyczki lub objęcia zobowiązania ponad 50.000 marek (100.000 koron);
5) nabywania i pozbywania nieruchomości;
6) lokaty kapitałów.

Art. 48.

Jeżeli sejmik powiatowy nie wstawia do budżetu lub nie uchwala po za nim wydatku, który powiatowy związek komunalny obowiązany jest pokryć w myśl istniejących ustaw, nakazuje to uczynić przewodniczącemu Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 49.

Jeżeli powiatowy związek komunalny nie wykonywa swych obowiązków w granicach budżetu lub wykonywa je nienależycie, Minister Spraw Wewnętrznych czyni na koszt powiatowego związku komunalnego — celem należytego ich wykonania — niezbędne zarządzenia, przyczem ma prawo wydawania przepisów co do źródeł pokrycia odnośnych potrzeb finansowych.

Art. 50.

Na uchwały lub zarządzenia organów powiatowego związku komunalnego osoby zainteresowane mogą wnosić skargi na ręce przewodniczącego do Ministra Spraw Wewnętrznych, na decyzje zaś tego ostatniego — do Sądu Najwyższego.

Termin na podanie skargi jest w obydwóch wypadkach dwutygodniowy od chwili ogłoszenia uchwały lub zarządzenia względnie zawiadomienia o zapadłej decyzji.

Art. 51.

Minister Spraw Wewnętrznych ma prawo rozwiązać sejmik i wydział powiatowy, polecając przewodniczącemu załatwianie bieżących spraw powiatowego związku komunalnego, obowiązany jest jednak zwołać nowy sejmik w ciągu 6-ciu tygodni.

Przewodniczący, zastępując sejmik i wydział, nie może w żadnym razie zbywać lub obciążać nieruchomości powiatowego związku komunalnego ani zaciągać pożyczek.

Art. 52.

Nieważne są postanowienia organów powiatowego związku komunalnego, które:

1) powzięte zostały na zebraniach nieprawomocnych;
2) przekraczają kompetencję odpowiedniego organu;
3) pogwałcają obowiązujące ustawy.

O nieważności ogłasza Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 53.

Unieważnione być mogą uchwały sejmiku i wydziału powiatowego, powzięte w obecności osób, które w myśl art. 23 i 36 winny być usunięte od obrad i głosowania.

O unieważnieniu uchwały decyduje Minister Spraw Wewnętrznych na wniosek osoby zainteresowanej, który złożony być winien w ciągu 2-ch tygodni od chwili ogłoszenia uchwały.

Art. 54.

Skargi na uchwały i zarządzenia powiatowych organów komunalnych, gwałcące prawa osób prywatnych lub instytucji społecznych, podlegają kompetencji sądów ogólno-państwowych.

TYTUŁ VII.

Przepisy przechodnie i końcowe.

Art. 55.

Z dniem ogłoszenia niniejszego tracą moc obowiązującą ordynacje powiatowe, wydane przez byłe władze rosyjskie oraz okupacyjne niemieckie i austrjacko-węgierskie, jak również te artykuły ustawy samorządu gminnego z 1864 r., które są sprzeczne z niniejszym dekretem.

Art. 56.

Wykonanie niniejszego dekretu poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Dan w Warszawie, dn. 4 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów:

(—) *I. J. Paderewski.*

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *S. Wojciechowski.*

„Dz. pr.” z d. 7/II 1919 r., Nr. 13, poz. 141

159.

DEKRET

w przedmiocie amnestji przy przekroczeniu przepisów o podatkach bezpośrednich, opłatach skarbowych oraz podatku od spadków i darowizn.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię, co następuje:

Art. 1.

Kto wbrew obowiązującym na ziemiach byłego zaboru rosyjskiego przepisom prawnym przez niezłożenie deklaracji lub innych danych w czasie do końca 1918 r. udaremnił wymiar podatków bezpośrednich, jakoteż kto wbrew obowiązującym przepisom prawnym w tymże czasie przez złożenie nieprawdziwej deklaracji lub innych nieprawdziwych danych bądź udaremnił względnie usiłował udaremnić wymiar tych podatków, bądź też spowodował, względnie usiłował spowodować wymiar tych podatków w kwocie niższej, niż należy się według ustawy, uzyska uwolnienie od kary, jeżeli do końca czerwca 1919 r. złoży właściwej władzy skarbowej deklarację, względnie dane zgodne z prawdą. Dotyczy to wszystkich wypadków, w których do czasu przedłożenia zgodnych z prawdą deklaracji, względnie prawdziwych danych, nie zapadło prawomocne orzeczenie co do kary.

Art. 2.

Osoby, które w czasie do końca r. 1918 nie dopełniły obowiązku uiszczenia opłat skarbowych (stemplowych, aljenacyjnych) w myśl przepisów prawnych, obowiązujących na ziemiach byłego zaboru rosyjskiego, nie ulegną karom, przewidzianym w odnośnych przepisach, jeżeli kwotę, przypadającą tytułem opłaty skarbowej, uiszczą dobrowolnie do końca czerwca 1919 r.

Art. 3.

Jeżeli w czasie do końca 1918 r. oświadczono nieprawdę celem udaremnienia wymiaru opłaty skarbowej (stemplowej, aljenacyjnej), art. 2 lub celem spowodowania wymiaru w kwocie niższej, niż należy się według ustawy, natenczas winny uzyska uwolnienie od kary, jeżeli do końca czerwca 1919 r. poda władzy skarbowej dane zgodne z prawdą. Dotyczy to wszystkich wypadków, w których do czasu dostarczenia danych prawdziwych nie zapadło prawomocne orzeczenie co do kary.

Jeżeli winny równocześnie z dostarczeniem danych zgodnych z prawdą nie uiścił kwoty, przypadającej tytułem opłaty, natenczas władza skarbowa może zwolnienie od kary uzależnić od uiszczenia w pewnym terminie lub zabezpieczenia.

Art. 4.

Przepisy art. 3 stosują się odpowiednio także i do podatku spadkowego i podatku od darowizn, ustanowionych na ziemiach polskich dawnego zaboru rosyjskiego.

Art. 5.

Wykonanie tego dekretu poruczam Ministrowi Skarbu.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów:

(—) *I. J. Paderewski.*

Minister Skarbu:

(—; *Byrka.*

„Dz. pr.“ z d. 8/II 1919 r. Nr. 14, poz. 191.

160.

DEKRET

w przedmiocie nietykalności członków Sejmu Ustawodawczego.

Art. 1.

Członkowie Sejmu Ustawodawczego nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za jakiekolwiek głosowanie w Sejmie lub w jego komisjach; za zachowanie się i za oświadczenia w Sejmie lub w jego komisjach odpowiadają tylko przed Sejmem podług przepisów porządku sejmowania.

Art. 2.

W ciągu sesji Sejmu Ustawodawczego członkowie Sejmu nie mogą być pozbawieni wolności, ani też postępowanie karne nie może być przeciwko nim wdrażane bez uprzedniej zgody Sejmu, o ile nie będą schwytani na gorącym uczynku. W tym wypadku władza sądowa uwiadomi niezwłocznie prezydjum Sejmu. Sejm może zażądać bezzwłocznego uwolnienia niezależnie od tego, czy uwięzienie nastąpiło podczas sesji, czy przed jej rozpoczęciem.

Postępowanie karne przeciwko członkowi Sejmu Ustawodawczego na żądanie Sejmu winno być zawieszone na czas sesji.

Dan w Warszawie, dn. 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa

(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów:

(—) *I. J. Paderewski.*

Minister Sprawiedliwości:

(—) *Supiński.*

„Dz. pr.“ z d. 8/II 1919 r. Nr. 14, poz. 178.

161.

DEKRET

w sprawie zmiany art. 9 dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię, co następuje:

Art. 9 otrzymuje brzmienie następujące:

„Płatni urzędnicy państwowi z chwilą wyboru na posła zostają zwolnieni na czas trwania mandatu ze swych czynności służbowych i nie otrzymują za ten czas poborów, związanych z ich urzędem.

Przynależni do wojska w razie wyboru na posła zwalniają się zupełnie z armji polskiej na czas trwania mandatu poselskiego.

Przepis ten nie dotyczy ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni".

Dan w Warszawie, dn. 8 lutego 1919 roku.

Naczelnik Państwa:
(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów:
(—) *I. J. Paderewski.*

Kierownik Ministerstwa Spraw Wojskowych
(—) *Wroczyński,*
Pułkownik,

„Dz. pr." z d. 8/II 1919 r. Nr. 14, poz. 198.

III.

162.

Rozporządzenie, dotyczące zmian w Regulaminie Wyborczym do Rad Miejskich z dnia 17 grudnia 1918 roku.

Art. 30 Regulaminu Wyborczego do Rad Miejskich z dnia 17 grudnia 1918 r. otrzymuje brzmienie następujące:

Przy czynności odbierania głosów przez Główny, względnie Miejscowy Komitet Wyborczy może być obecny przedstawiciel każdej z grup wyborców, które zgłosiły listy kandydatów. Przedstawiciel winien mieć czynne prawo wyborcze do Rady Miejskiej danego miasta i okazać przewodniczącemu Komitetu imienne pismo delegacyjne, wydane przez męża zaufania danej grupy (art. 24 Regulaminu Wyborczego).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *J. Bek.*

Szef Sekcji Samorządowej:
(—) *K. Sienkiewicz.*

Warszawa, dn. 17 lutego 1919 r.

163.

Przepisy wykonawcze do dekretu z dnia 4/II 1919 r. o samorządzie miejskim.

Z mocy art. 72 dekretu o Samorządzie Miejskim z dnia 4 lutego 1919 r. (Dziennik Praw № 13, poz. 140) wydaję następujące

Przepisy wykonawcze.

§ 1.

Dekret o Samorządzie Miejskim z dnia 4 lutego 1919 r. wchodzi w życie:

a) w miastach, objętych rozporządzeniami Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 grudnia 1918 roku i z dnia 1 lutego 1919 r., z dniem pierwszego organizacyjnego posiedzenia Rady Miejskiej z wyborów (art. 23);

b) w pozostałych miastach, wyliczonych w wykazie do art. 1-go dekretu z dn. 4 lutego 1919 roku, z dniem 15 marca 1919 r.

§ 2.

W miastach, wymienionych w punkcie b) par. 1-go niniejszych przepisów, istniejące obecnie Rady Miejskie, które uzupełniły się drogą kooptacji, będą funkcjonowały nadal w dotychczasowym składzie liczebnym, aż do zarządzenia nowych wyborów. Niezwłocznie po wejściu dekretu w życie te Rady Miejskie przystąpią do wyboru członków Magistratu (t. j. prezydentów, względnie burmistrzów, wice-prezydentów, względnie zastępców burmistrzów, oraz ławników), w myśl art. 40—43 dekretu z dnia 4 lutego 1919 r.

§ 3.

Burmistrze mianowani, o ile na skutek wyborów nie pozostaną na zajmowanych stanowiskach, mają prawo do otrzymania z kasy miejskiej odszkodowania w postaci trzechmiesięcznej pensji.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *S. Wojciechowski.*

Szef Sekcji Samorządowej:
(—) *K. Sienkiewicz.*

Warszawa, dn. 18 lutego 1919 r.

164.

Przepisy wykonawcze do dekretu o Tymczasowej Ordynacji Powiatowej dla obszarów Polski byłego zaboru rosyjskiego z dnia 4 lutego 1919 r.

W myśl art. 56 dekretu o Tymczasowej Ordynacji Powiatowej dla obszarów byłego zaboru rosyjskiego z dnia 4 lutego 1919 r. zarządzam, co następuje:

§ 1.

Wszyscy członkowie Wydziału Powiatowego, zarówno wybrani z grona Sejmiku, jak i poza niego (art. 33 Tymczasowej Ordynacji Powiatowej z dnia 4 lutego 1919 r.), wchodzą w skład Sejmiku Powiatowego z głosem decydującym.

§ 2.

W miastach, wyłączonych z powiatów zgodnie z ustępem 2-gim art. 1-go Dekretu o Tymczasowej Ordynacji Wyborczej do Sejmików powiatowych z dn. 5.XII 1918 r. i art. 3 dekretu o Tymczasowej Ordynacji Powiatowej z dnia 4 lutego 1919 r., organy samorządu miejskiego wykonywać będą z dniem ogłoszenia niniejszych przepisów również prawa i obowiązki organów powiatowych związków komunalnych w myśl ustępu 2-go art. 10-go dekretu o Tymczasowej Ordynacji Powiatowej z dnia 4 lutego 1919 r.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *S. Wojciechowski.*

Szef Sekcji Samorządowej:

(—) *K. Sienkiewicz.*

Warszawa, dn. 18 lutego 1919 r.

IV.

165.

Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych do pp. Szefów Sekcji, Naczelników Wydziałów i wszystkich urzędników Min. Spraw Wewnętrznych w przedmiocie udzielania informacji członkom Sejmu Ustawodawczego.

Od wczoraj zaczął funkcjonować Sejm. Należy przypuszczać, że członkowie Sejmu będą często zwracali się w najrozmaitszych sprawach o informacje do Ministerstwa, ewentualnie do poszczególnych urzędników. Polecam Pp. Urzędnikom przyjmowanie członków Sejmu o każdej porze i bez kolei. Rozumie się samo przez się, że godność poselska wymaga wyjątkowej uprzejmości ze strony urzędników państwowych. O ile jednak chodziłoby nietylko o informacje, lecz i o sprawy zasadnicze — Pp. Urzędnicy obowiązani są udzielać objaśnień tylko w porozumieniu i za wiedzą swoich zwierzchników.

Warszawa, dn. 11 lutego 1919 r.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Józef Bek.*
w. r.

166.

Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych do Komisarzy Powiatowych w sprawie nadużycia władzy urzędowej.

Jakiekolwiek formy bytu polityczno-państwowego nada organizującej się Polsce Sejm Ustawodawczy, niewątpliwem jest, że system rządzenia w tworzącem się państwie oparty zostanie na szerokich podstawach swobód i gwarancji konstytucyjnych i wykluczać będzie wszelką możliwość najdrobniejszych nawet przejawów t. zw. samowoli administracyjnej.

Na ten stan rzeczy kładły władze centralne Państwa Polskiego od pierwszej chwili objęcia rządu silny nacisk i dawały mu wyraz we wszystkich wydawanych zarządzeniach. Z tem większem ubolewaniem musi Min. Spraw Wewnętrzn. skonstatować, że reprezentanci władzy administracyjnej w poszczególnych powiatach powydawali cały szereg zarządzeń, które z jednej strony przekraczały w sposób jaskrawy ich zakres działania, z drugiej zaś strony stanowiły niejednokrotnie pogwałcenie fundamentalnych praw i swobód obywatelskich. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie chce tych wypadków przypisywać złej woli reprezentantów władz powiatowych, a kładzie je raczej na karb niedoświadczenia i niedość jeszcze wyrobionej orjentacji co do praw i obowiązków władz urzędowych. Z tego też względu wstrzymuje się Ministerstwo Spraw Wewnętrznych narazie od ściśle urzędowego ich

traktowania, z tem jednakże zastrzeżeniem, że pouczenie niniejsze ma nie inny cel, jak uświadomienie wszystkim Komisarzom Powiatowym w całej pełni ich odpowiedzialności wobec Państwa i jego obywateli, jak niemniej przestrogę, że na przyszłość działalność urzędowa Komisarzy Powiatowych podlegać będzie surowej ocenie.

Wszyscy Komisarze Powiatowi winni w swem urzędowaniu bezustannie baczyć na następujące zasady:

1) Kwestja kompetencji:

Przed każdym aktem urzędowym, a więc tak przed wydaniem jakiegoś rozporządzenia treści ogólnej, jakoteż jakiegokolwiek zarządzenia wykonawczego winien Komisarz Powiatowy zastanowić się krytycznie nad pytaniem, czy mocen jest daną czynność przedsięwziąć we własnym zakresie działania. Przy ocenie tego pytania służyć mu ma za ogólną wskazówkę, że

a) Komisarze Powiatowi są jedynie wykonawcami prawa, nie zaś jego twórcami, w ślad za czem wolno im wydawać rozporządzenia i zarządzenia jedynie na podstawie i w granicach ustaw już istniejących, nie wolno im zaś w żadnym razie nowych norm prawnych tworzyć, czy też istniejące rozszerzać,

b) że dalej są oni władzami wykonawczemi niższej instancji, a więc nawet w granicach ustaw istniejących nie wolno im wydawać zarządzeń w tych wypadkach, które ich władzy zwierzchniej, jako wyższej instancji, są zastrzeżone,

c) że w tych sprawach, które należą do zakresu działania innych Ministerstw, względnie Urzędów i organów im podległych — nie wolno Komisarzom Powiatowym wydawać na własną rękę żadnych zarządzeń, a w razie skonstatowanej ich potrzeby winni jedynie odnieść się o ich wydanie do odnośnego Urzędu czy organu.

2) Poszanowanie zasadniczych praw obywatelskich.

Ze szczególną czujnością wystrzegać się muszą Komisarze Powiatowi wszelkich zarządzeń — o ile do nich przez wyższą władzę wyraźnie nie zostali upoważnieni — któreby stanowiły jakiekolwiek ograniczenie zasadniczych praw obywatelskich. Wolność osobista obywateli, nietykalność ich mieszkań i t. p. stanowią najgłówniejsze dla życia codziennego zasady prawne swobód obywatelskich, których naruszenie możliwe jest jedynie i wyłącznie w wypadkach, przez ustawę przewidzianych, względnie w razie specjalnego, wyjątkowego zarządzenia władz centralnych. W tej mierze wskazanemby było zapoznanie się z odnośnemi przepisami ustawy o postępowaniu karnem (patrz w szczególności art. 1, 250 do 261, 357, 358, 363, 367, 398 i 399 i t. d.).

3) W ogólności winni Komisarze Powiatowi korzystać w jaknajszerzym zakresie z pomocy ustanowionych dla tego właśnie celu Inspektorów administracyjnych i zwracać się do nich czy to ustnie, czy pisemnie w każdej sprawie, która nasuwać może jakiekolwiek wątpliwości co do właściwości i sposobu jej załatwienia.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Januszewski.*

Warszawa, dn. 14 lutego 1919 r.

167.

Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych do Komisarzy Powiatowych w przedmiocie nadesłania do Ministerstwa S. W. wykazów gmin i miejscowości, w skład powiatu wchodzących.

Polecam pp. Komisarzom Powiatowym przedłożyć Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w najbliższym czasie wykaz wszystkich gmin i miejscowości, obecnie w skład tamtejszego powiatu wchodzących, z wyszczególnieniem, do którego powiatu miejscowości te należały przed wojna, wzgl. przed dokonaną przez władze niemieckie zmianą administracyjnego podziału kraju.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Januszewski.*

Warszawa, dn. 19 lutego 1919 r.

168.

Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wydziałów Powiatowych i Magistratów miast, wydzielonych z powiatów, w przedmiocie rozpowszechniania wydawnictwa „Przyjaciel Zdrowia Ludu".

Wobec szerzącej się epidemji chorób zakaźnych, a głównie tyfusu plamistego i brzusznego, nieodzownem jest uświadamianie ludności co do sposobów szerzenia się epidemji i jej zwalczania.

W tym celu Ministerstwo Zdrowia Publicznego rozpoczęło wydawać popularne pismo dla ludu wiejskiego pod nazwą „Przyjaciel Zdrowia Ludu". W piśmie tem w sposób prosty i przekonywujący wykładane są zasady wszystkich działów hygjeny osobistej i publicznej.

Uznając konieczność jaknajszerszego rozpowszechniania wspomnianego wydawnictwa, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca Wydziałowi Powiatowemu zalecić Magistratom i Urzędom gminnym tamtejszego powiatu, aby zaprenumerowały to pismo.

Przedpłata roczna wynosi 8 marek.
Adres redakcji i administracji: M a k ó w, Ziemia Łomżyńska.

Warszawa, dn. 19 lutego 1919 r.
Za Ministra Spraw Wewnętrznych.
(—) *K. Sienkiewicz.*

169.

Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych do Komisarzy Rządowych w przedmiocie prowadzenia aktów personalnych urzędników urzędów powiatowych.

W związku z prowadzeniem aktów personalnych urzędników urzędów powiatowych, staje się niezbędnym posiadać w M. S. W. szczegółowe wiadomości o wszystkich obsadzonych i niezajętych dotąd urzędach w powiecie.

Zatem polecam Panu przedłożyć Ministerstwu potrzebne dane w najkrótszym czasie podług poniżej opracowanego wzoru, a na przyszłość o każdej zaszłej zmianie w urzędach i jego personelu bezzwłocznie donosić Wydziałowi personalnemu z powołaniem się na rozporządzenia ministerjalne, które wywołały tę zmianę.

Warszawa, 19 lutego 1919 r.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych.

(—) *Dunikowski.*

WZÓR.

WYKAZ

obsadzonych i niezajętych urzędów w biurze powiatu ....

Nr. porządkowy	Nazwa urzędu	Nazwisko i imię urzędującego	Data i numer dekretu nominacyjnego	Uwagi
1	Komisarz Rządowy		12/XII—18 r. Nr. 223/II. 42.	
2	Zastępca Kom. Rząd.			
3	Referent			
4	Pomocnik referennta			
5	Kierownik kancel.	vacat		
6	St. kancelista	„		
7	Kacelista	„		
	i t. d.			

Podpis: Komisarz Rządowy:

Tłoczono w Drukarni Państwowej, Miodowa Nr. 20. Nr. 4074. 21/II 18.